

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG
JEZIKA
u kategoriji
LATINSKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE**

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	30
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	60
--	----

Članovi županijskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

22. travnja 2021.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Božica svome sinu Eneji donosi novo oružje koje je izradio bog Vulkan.

At Venus, dea candida, inter aetherios¹ nimbos, dona ferens, aderat. Natum² procul egelido flumine in valle reducta vidit et ita dixit: „Fero tibi, mi fili, munera promissa, arte perfecta. Iam ne dubita, sed in proelia posce acrem Turnum et superbos Laurentes³!“ Dictis verbis⁴ alma mater amplexum nati⁵ petivit. Ille deae donis et tanto honore laetus⁶ mirabatur interque manus versabat galeam terribilem cristis⁷ flammisque vomentem, fatiferumque ensem, loricam ex aere rigentem, sanguineam, ingentem. Tum Aeneas sumit ocreas electro⁸ auroque, hastam et clipeum non enarrabilem⁹. Illic res Italas Romanorumque triumphos ignipotens¹⁰ Vulcanus, haud ignarus vatum¹¹ insciusque venturi aevi, fecerat; illic genus omne futurae stirpis ab Ascanio pugnataque in ordine bella monstraverat.

KOMENTAR:

1 – aetherius, 3 – prozračan

2 – natum = filium

3 – Laurentes, -ium, m. – Laurenćani (stanovnici Laurencija/Lacija)

4 – dictis verbis – izrekavši riječi

5 – nati = filii

6 – laetus (+ abl.) – sretan zbog nečega

7 – cristis – s krijestama

8 – electrum, -i, n. – jantar

9 – non enarrabilis – neopisiv, neprepričljiv

10 – ignipotens – gospodar vatre

11 – haud ignarus vatum – vješt u proroštvima

PRIJEVOD:

	max 30
--	---------------

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **dubita** u navedenoj rečenici iz teksta - *Iam ne dubita, sed in proelia posce acrem Turnum et superbos Laurentes!*

- a) Direktni objekt
- b) Predikat
- c) Subjekt

	max 1
--	-------

2. Odredi službu riječi **acrem** u navedenoj rečenici iz teksta - *Iam ne dubita, sed in proelia posce acrem Turnum et superbos Laurentes!*

- a) Imenski atribut
- b) Apozicija
- c) Pridjevski atribut

	max 1
--	-------

3. Odredi službu riječi **Laurentes** u navedenoj rečenici iz teksta - *Iam ne dubita, sed in proelia posce acrem Turnum et superbos Laurentes!*

- a) Direktni objekt
- b) Indirektni objekt
- c) Subjekt

	max 1
--	-------

4. Genitiv singulara od sintagme **egelido flumine** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) egelidi fluminis
- b) egelido flumini
- c) egelida flumina

5. Genitiv plurala od sintagme **alma mater** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) almorum matrum
- b) almarum matrum
- c) almis matribus

6. Napiši preostala dva komparacijska stupnja u istom rodu, broju i padežu pridjeva **acrem (Turnum)** koji se nalazi u tekstu glase:

	max 1
--	-------

- a) acriorem, acerrimos
- b) acriorem, acerrimum
- c) acriorem, acerrimam

7. Sljedeće sintagme i izrazi iz teksta prebačeni su u isti padež u suprotnom broju.

Zaokruži ispravnu tvrdnju:

Dea candida – *Deae candidae*

Mi fili – *Meos filios*

TOČNO / NETOČNO

TOČNO / NETOČNO

	max 5
--	-------

Tanto honore – Tantis honoribus
Venturi aevi – Venturorum aevorum
In ordine – In ordines

TOČNO / NETOČNO
 TOČNO / NETOČNO
 TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **aderat** iz teksta je:

- a) 3.l.pl.ind.impf.akt.
- b) 3.l.pl.fut. I akt
- c) 3.l.sg.ind.prez.akt.

	max 1
--	-------

9. 1.l.pl.ind.prez.akt. od glagola **adsum, adesse, affui** glasi:

- a) Adsumus
- b) Adesumus
- c) Adsimus

	max 1
--	-------

10. Glagolski oblik **fecerat** iz teksta je:

- a) 3.l.sg.fut. I akt.
- b) 3.l.sg.ind.perf.akt.
- c) 3.l.sg.ind.plpf.akt.

	max 1
--	-------

11. 2.l.pl.ind.prez.akt. od glagola **facio, 3., feci, factum** glasi:

- a) Facetis
- b) Facitis
- c) Facietis

	max 1
--	-------

	max 15
--	--------

III. CIVILIZACIJA

1. Vulkan je bio Venerin:

- a) otac
- b) muž
- c) stric

	max 1
--	-------

2. Isti bog koji je Eneji napravio novo oružje je također izradio oružje grčkom junaku:

- a) Odiseju
- b) Agamemnonu
- c) Ahileju

	max 1
--	-------

3. Zaokruži točne odgovore u priči o božici Cereri:

	max 6
--	-------

Cerera je bila božica plodnosti zemlje i a) poljodjelstva / b) moreplovstva / c) rata. Grčko ime božice Cerere je a) Hera / b) Hestija / c) Demetra. Naučila je ljude obrađivati zemlju i time utemeljila sjedilački način života. Prvi čovjek kojega je naučila uzgajati biljke bio je a) Turno / b) Triptolem / c) Tantal. Cerera je imala sina Pluta i kćer a) Veneru / b) Vestu / c) Prozerpinu. U Cererinu kćer se zaljubio a) bog podzemlja / b) bog mora / bog rata, oteo ju je i učinio svojom ženom i kraljicom. Jupiter je nakon mnogih Cererinih molbi odlučio da će njezina kćer dio godine provoditi s majkom, a dio s novim mužem. Dio godine koji je provodila s majkom bila su godišnja doba a) ljeto i jesen / b) zima i proljeće / c) proljeće i ljeto.

4. Zaokruži točne odgovore u priči o bogu Marsu:

	max 4
--	-------

Marsovi roditelji bili su a) Jupiter i Junona / b) Vulkan i Venera / c) Jupiter i Vesta. Isprva su Rimljani Marsa smatrali bogom žetve, polja, šuma i proljeća, no kasnije je poistovjećen s grčkim bogom a) Posejdom / b) Dionizom / c) Aresom i postao bog a) rata, b) podzemlja / c) mora. Mars je bio otac Romula i Rema nakon ljubavne veze s njihovom majkom a) Lavinijom / b) Reom Silvijom / c) Venerom.

5. Turno je bio:

- a) kralj Latina
- b) kralj Rutulaca
- c) kralj Rimljana

	max 1
--	-------

6. Eneja i Turno su se sukobili zbog vlasti i zbog djevojke:

- a) Juturne
- b) Kreuse
- c) Lavinije

	max 1
--	-------

7. Na kraju dvoboja Eneja je Turna:

- a) ubio
- b) pomilovao
- c) prognao

	max 1
--	-------

	max 15
--	--------

RJEŠENJA
I.PRIJEVOD

Ukupno 30 bodova

At Venus, dea candida, aderat.	A Venera, nježna božica, je prilazila	1
inter aetherios nimbos,	kroz prozirne oblake	1
dona ferens,	noseći darove,	1
Natum ... vidit	Ugleda sina	1
procul egelido flumine	daleko od hladne rijeke	1
in valle reducta	u zavojitoj dolini	1
et ita dixit:	i ovako reče:	1
„Fero tibi, mi fili,	„Nosim ti (tebi), moj sine,	1
munera promissa,	obećane darove,	1
arte perfecta.	umijećem izrađene.	1
Iam ne dubita,	Više ne dvoji,	1
sed in proelia posce	nego u bitkama traži	1
acrem Turnum et superbos Laurentes!”	oštrog Truna i ohole Laurenćane!”	1
Dictis verbis alma mater	Izrekavši riječi blažena majka	1
amplexum nati petivit.	potraži zagrljaj sina.	1
Ille deae donis et tanto honore laetus	On sretan zbog božićinih darova i tolike časti	1
mirabatur interque manus versabat	divio se i među rukama je okretao	1
galeam terribilem cristis	strašnu kacigu s krijestama	1
flammasque vomentem,	koja baca plamen,	1
fatiferumque ensem,	smrtonosan mač,	1
loricam ex aere	oklop od mjedi,	1
rigentem, sanguineam, ingentem.	krut, krvav, ogroman.	1
Tum Aeneas sumit ocreas	Tada Eneja uzme nazuvke	1
electro auroque,	od jantara i zlata,	1
hastam et clipeum non enarrabilem.	koplje i neopisiv štit.	1
Illic res Italas Romanorumque triumphos,	Ondje je italske događaje i trijumfe Rimljana	1
ignipotens Vulcanus fecerat;	gospodar vatre Vulkan bio izradio,	1
haud ignarus vatum insciusque venturi aevi	vješt u proroštvima i znalac nadolazećeg doba,	1
illic genus omne futurae stirpis ab Ascanio	ondje je čitav porod budućeg pokoljenja od Askanija	1
pugnataque in ordine bella monstraverat.	i redom bojevane ratove bio pokazao.	1

II. GRAMATIKA

1. b: predikat	1
2. c: pridjevski atribut	1
3. a: direktni objekt	1
4. a: egelidi fluminis	1
5. b: almarum matrum	1
6. b: acriorem, acerrimum	1
7. Deae candidae TOČNO	1
Meos filios NETOČNO	1
Tantis honoribus TOČNO	1
Venturorum aevorum TOČNO	1
In ordines NETOČNO	1
8. a: 3.l.pl.ind.impf.(akt.)	1
9. a: adsumus	1
10. c: 3.l.sg.ind.plpf.akt.	1
11. b: facitis	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1. b: muž	1
2. c: Ahileju	1
3. a: poljodjelstva, c: Demetra, b: Triptolem, c: Prozerpinu, a: bog podzemlja; c: proljeće i ljeto	6
4. a: Jupiter i Junona, c: Aresom, a: rata, b: Reom Silvijom	4
5. b: kralj Rutulaca	1
6. c: Lavinije	1
7. a: ubio	1

Ukupno: 15 bodova

TEKST + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA: UKUPNO 60 BODOVA